

Президент України В.А. ЮЩЕНКО:

**«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ З ЇЇ БАГАТИМИ ТРАДИЦІЯМИ
І МОГУТНІМ ПОТЕНЦІАЛОМ ЗДАТНА ВІДПОВІСТИ НА ВИКЛИКИ
НОВІТНЬОГО ЧАСУ»**

Глава держави розпочав свій виступ із привітання всієї наукової спільноти з визначною датою — 90-річним ювілеєм Національної академії наук України. Зі словами особливої подяки В.А. Ющенко звернувся до Б.Є. Патона, який уже 46 років очолює Академію. «Ваше життя є прикладом відданого служіння науці, рідному народові і Батьківщині. Низький уклін Вам за багатолітню і самовіддану працю», — сказав В.А. Ющенко.

Президент наголосив, що Національна академія утвердила себе як один із визначних європейських і світових наукових центрів. За 90 років тут сформувалися всесвітньо відомі школи в найрізноманітніших сферах знання. Багато відкриттів українських учених розширили наукові обрії всього людства. Так, в Інституті електротехніки вперше в Європі було створено малу електронну обчислювальну машину. Учені-фізики здійснили важливі дослідження в галузях напівпровідників, теоретичної і ядерної фізики. Було проведено штучну ядерну реакцію з перетворення ядер літію на ядра гелію. Українські математики заснували новий відділ математичної фізики — нелінійну механіку. Праці академіка Володимира Філатова з пересаджування рогівки ока зробили переворот у боротьбі зі сліпотою. Унікальним внеском у світову науку стала українська школа електрозварювання Євгена Оскаровича та Бориса Євгеновича Патонів. Новітні досягнення в галузі електрозварювання м'яких живих тканин уже використовують у хірургічній практиці.

На важливих поворотах історії Національна академія завжди виступала як потужний духовний центр нації. Історики Михайло Грушевський і Дмитро Яворницький, сходознавець Агатангел Кримський,

мовознавець Леонід Булаховський, літературознавці Сергій Єфремов і Олександр Білецький — це могутні постаті українського відродження, герої національного руху. У найчорніші роки українська Академія стояла на сторожі нашої ідентичності, духовності, мови й культури. Президент нагадав, що багато вчених-патріотів стали жертвами тоталітарного режиму, у 1930-х рр. репресовано понад 250 наукових співробітників Академії, у тому числі 22 академіки. Найбільше репресованих було серед учених гуманітарних дисциплін: 49 істориків, 15 археологів, 12 мистецтвознавців, 18 етнографів, 5 сходознавців, 53 літературознавці і філологи, 5 педагогів, 29 правників, 29 економістів; серед інших фахівців: 9 математиків, фізиків і хіміків, 14 зоологів і ботаніків, 19 геологів, 10 медиків, 7 представників інших спеціальностей.

Нині Національна академія наук — це потужна сучасна наукова організація, що об'єднує численні установи та інститути. «Ми живемо в час, коли майбутнє будь-якої країни визначають її інтелектуальні ресурси. Сьогодні конкуренція між розвиненими країнами перетворилася на конкуренцію у сфері науки, технологій та освіти. Саме вони визначають національну безпеку держави, конкурентоспроможність її економіки, рівень життя людей», — сказав В.А. Ющенко. За його словами, головне завдання, яке стоїть перед нашою наукою і владою, — забезпечити успішний перехід України до інформаційного етапу розвитку. «Сприяння розвиткові науки та освіти, формування нової й ефективної політики в цій сфері є для мене і, я переконаний, для всієї влади пріоритетним питанням», — зазначив Глава держави. Він звернув увагу на те, що за останній час було досягнуто важливих зрушень, зокрема, і щодо фінансу-

вання, яке за останні чотири роки зросло майже вдвічі, досягнувши 4,8 млрд грн.

Президент переконаний, що сьогодні необхідно кардинально переглянути всі аспекти взаємодії вітчизняного бізнесу і науки стосовно залучення бізнесових структур до фінансової підтримки досліджень. Передусім потрібно зацікавити бізнесові структури в застосуванні результатів вітчизняних досліджень, залучивши їх у такий спосіб до фінансової підтримки науки. Не менш важливим є питання раціонального використання державних коштів. Їх необхідно концентрувати на стратегічних для суспільства напрямках, враховуючи світові тенденції. Насамперед це розвиток біотехнологій, аерокосмічної галузі, нанотехнологій, оптоелектроніки, нових матеріалів, інформаційних супермагістралей та низки інших напрямів.

Уряд, Верховна Рада України повинні змінити й поліпшити ставлення до науки і передусім до Національної академії наук. «Держава зобов'язана всебічно підтримати процес адаптації Академії до постійних змін і нових вимог глобалізації», — підкреслив В.А. Ющенко. Для цього потрібно здійснити комплекс дій, серед яких: удосконалення системи бюджетного фінансування науки, запровадження механізмів стратегічного відбору проектів фундаментальної науки, створення системи національних науково-технічних центрів для супроводу високотехнологічних галузей економіки, застосування на базі провідних університетів та академічних установ технопарків, технополісів, зон технологічного розвитку.

Президент також наголосив, що в непростий період фінансової кризи рекомендації вітчизняних учених, зокрема фахівців Національної академії наук, могли б допомогти уникнути багатьох негативних явищ і послабити їхній вплив на життя українців. «Я вірю у вашу підтримку у справі національного відродження України, відновлення історичної пам'яті, забезпечення повноцінного функціонування державної мови, підтримки української культури та мистецтва», — зазначив В.А. Ющенко.

У своєму виступі він також наголосив на важливості для подальшого розвитку української науки поглиблення її міжнародної співпраці. За його словами, першорядне значення має, зокрема, співробітництво з Європейським Союзом та залучення української науки до єдиного європейського наукового простору. «Це насамперед стосується нашої участі у 7-й Рамковій програмі ЄС, яка розпочалася в цьому році й охоплюватиме семирічний період. Усе це відкриє нові можливості для співфінансування та підтримки Євросоюзом національних наукових програм і досліджень», — зауважив Президент.

В.А. Ющенко не обминув своєю увагою і таке болюче питання, як кадрове забезпечення науки. «Необхідно посилити престиж наукової діяльності, зупинити відтік науковців з України та забезпечити в найближчий період значне поповнення наукової сфери талановитою молоддю. Передусім влада має створити умови для кар'єрного зростання молодих науковців, забезпечити їх достойною заробітною платою, житлом та сучасними умовами для лабораторних досліджень. Робота з талановитою молоддю, кадрове оновлення наукової сфери мають стати пріоритетом для Уряду, Національної та галузевих академій, Міністерства освіти і науки, всіх органів влади», — сказав Глава держави.

11 вересня 2008 року підписано указ, яким Президент України доручив Урядові опрацювати питання стимулювання праці працівників Національної академії наук України, запровадити (з 2010 року) механізм надання науковим працівникам НАН України пільгових кредитів для придбання житла, збільшення посадових окладів, підтримки щорічного стажування до 300 наукових працівників та 100 аспірантів у провідних закордонних наукових центрах.

В.А. Ющенко висловив упевненість у визначних перспективах української науки, зокрема в тому, що Національна академія з її багатими традиціями і могутнім потенціалом зможе відповісти на виклики новітнього часу.